

A TEXTILMUNKÁS

A MAGYARORSZÁGI TEXTILMUNKÁSOK SZÖVETSEGÉNEK KÖZLEMÉNYEI

Megjelenik évente tízszer. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest VIII., Kun-utca 11. szám, I. emelet. Erra a címre kérünk minden küldeményt. Telefon: József 324-43.

A textiliparhoz tartoznak: A fonó- és szövőgyárakban, festődékben, fehéritő- és appretúra-üzemekben dolgozó munkások paszományosok, kőtöszvők, kötélgyártók, szitászövények, kékfestők, kelma- és fonalfestők, műhímzők, szemfedétkészítők, kőtők, kondorkikészítők, lontasztítók, fehérneművarrók.

A textilfronton a helyzet változatlan,

vagyis a béresökkenetés még nem állt meg. Mint olvasóink tudják, a pesterzsébeti Perlesz Sándor-féle harisnyagyárban a cottonkötők múlt év december 15 óta bérredukció miatt sztrájkban vannak. Azóta több harisnyagyár cotton-harisnyamunkásai szüntették be a munkát, éspedig: a Columbia Textilipar Rt. január 15-én, a Victoria Rt. január 19-én, a Gerber és Virány február 2-án, az Omnia Rt. február 3-án szintén béresökkenetés miatt. E szakina munkásai elhatározták, hogy igazságos ügyükért küzdeni fognak a legvégsőkig és nem engedik a munkabéreket a minimumra eszkenteni és ezzel életnívójukat teljesen lezüllesztzeni. Addig nem veszik föl a munkát, míg a munkáltatók a sztrájk előtti munkabéreket vissza nem állítják. A szervezett textil-munkások elhatározták, hogy a harcban-állókat anyagilag és erkölcsileg támogatni fogják.

Kispesten a három szövőgyár, úgymint: Carpathia, Hungária Jacquard Szövőgyár és a Kispesti Selyemszövőgyár bejelentette munkásainak, hogy a munkabéreket nivellálja, természetesen lefelé, mivel a három gyárban különbözők a munkabérek. Ez alkalommal egy csapásra a béreket is redukálták. A Carpathia munkásai (túlnyomó részük nő) ezt nem fogadták el és beszüntették a munkát. Túlórapótlékot csak a szövönők kaptak, de azt is csak a heti 58 óra után. Most pedig kijelentették nekik, hogy ezentúl egyáltalán nem lesz túlórapótlék és a napi vagy heti munkaidőt a gyár igazgatósága állapítja meg. Hétnapi sztrájk után némi eredményt értek el, többek között azt is, hogy ezentúl a *heti 63 munkaóra után* kapják a túlórapótlékot. Ezek a szegény munkásnők most is 70—80 órát dolgoztak hetenként. Most még olcsóbban fognak termelni, mint eddig, mivel még kevesebb túlórapótlékot fognak kapni. Hol marad itt a nőmunkás védelme? Nem látja azt egyetlen hatóság sem, hogy leányok és asszonyok rettenetes hosszú munkaidő mellett dolgoz-

nak és hogy emiatt idő előtt kell tönkremennniük.

A Selyem és Gyapjúgyár (VI, Váci út 177. sz.) úgylátszik, fölbuzdulva a többi üzemek béresökkenetésén, szintén 5% munkabéresökkenést hirdetett és végre is hajtott. Csak a 24 felvető volt az, aki ezt nem fogadta el és beszüntette a munkát.

Az albertfalvai Lóden Posztógyár fonóosztályának munkásait ért több sérelem miatt szintén beszüntették a munkát. Később megegyeztek az igazgatósággal. Háromnapi munkaszünet után a munkások a munkát újra fölvetették.

A Mezőberényben lévő szövőgyárban szintén külön pótlék nélkül akartak túlóráztatni. Itt is sztrájkra került a dolog. Tárnyalás alkalmával ígéretet tett az igazgató úr arra nézve, hogy ha óráztatni fog, fizeti a pótlékot.

Mint látjuk, sok küzdelembe kerül a textil-munkásságnak, hogy a munkabérek elleni merényletet és egyéb sérelmeket visszautasítsa és kivédje. De még mindig nem elég erős hozzá, hogy ezeket a harcokat kellő sikerrel végig tudja küzdeni. A jól szervezett textiltökevel szemben a munkásság szervezettsége nem elég erős. Míg a munkáltatók a munkaföltételek megszámlálásánál egységesek, addig (sajnos, tapasztaljuk) a munkások érdekeik megvédésére ezt az egyöntetűséget nem ismerték föl!

Textilmunkások! Teljesítsétek kötelességeket. Világosítsátok föl a tudatlanokat, hogy a munkásoknak egy táborban van a helyük: a textilmunkások szövetségében.

Moziszerető — figyelj csak,

valamit szeretnék kérdezni tőled. Tudniillik nemrég olyan választ kaptam egy mozikedvelőtől, hogy még mindig a fülemben cseng. Mindenekelőtt hagy meséljem el:

Egy vasárnap délelőtt történt. A kedves ég barátságatlanabb oldaláról mutatta be magát: esett. De ez nem zavarhatott bennünket kötelességünk teljesítésében. Ezt a kötelességet agitációnak hívják. Budapest környékére, község Munkásokthonába mentünk egy fiatalabb szaktársammal,

ahol gyári értekezleten voltunk tagtaborzó agitáción. Visszafelé jövet — amikor már jó messze magunk mögött hagytuk a Munkásotthont — egy fiatal textil-munkásnővel találkoztunk össze, akit régebről ismertem már. A nő 17 éves volt. Szaktársammal megkérdeztük: óhajtja-e magát a Textilmunkások Szövetségébe tagnak fölvetetni. Beszéltünk a szervezkedés összes előnyéről. Mindez nem segített. Végül megkérdezte a szaktársnő, milyen összeg az, amelyet bizonyára fizetni kell. Erre természetesen meg kellett mondanom, hogy igen kevés, összegben ennyi és ennyi a heti tagsági járulék. És mit kaptam erre válaszképpen? „Micsoda, hiszen ezért moziba mehetek!“ Nő, ez elég siralmasan hangzik. Ennek a szaktársnőnek nem ér annyit a Textilmunkások Szövetsége, mint egy mozielőadás! Szociális törvényhozás, tehát munkásvédelem, munkanélkülibiztosítás, beteg- és rokkantbiztosítás, bérvédelem, jog a fizetett szabadsághoz, 8 órai munkaidő stb., mindez és sok más, amelyekért fáradhatatlan harcot folytat a munkásság és ami idők folyamán meg lesz teremtve, mindez kisebb érték a mozinál.

A szaktársnő nem hagyta magát meggyőzni. De válasza azóta nem hagy nyugton: „Hiszen azért moziba mehetek.“

Mondd csak, kedves mozikedvelő, aki ezt olvasod, te is úgy gondolkozol néha, mint ez a szervezetlen szaktársnő? Neked is rosszul esett már néha ezt az összeget fizetni? Remélem: nem! Emellett azt is remélem — azért közlöm veled ezt a kis élményt —, hogy meg fogsz győzni szervezetlen mozikedvelőket arról, mennyire helytelen gondolkodás az olyan, mint azé a szaktársnőé, akit én akartam meggyőzni.

Vasárnap megint agitálni megyünk, akkor talán jobban hallgat a tanításra ez a moziszerető. S.

Néhány szó a szegedi textilmunkásokhoz és munkásnőkhöz!

Az elmúlt néhány esztendő keserves és nagyon drága tanulságokkal szolgált a szegedi textilmunkásnők és munkások számára.

Amikor még szakszervezetükkel törődtek, nemcsak sikeresen tudtak védekezni a szegedi textiltőke mohó kapzsisága ellen, hanem még újabb eredményeket is ki tudtak kényszeríteni. Az elért eredményekből természetesen azok is részesültek, akik néma közönnyel nézték a megvívott nehéz küzdelmeket.

Majd úgy gondolta a textilmunkásnők és munkások nagy része, hogy elég volt a küzdelmekből, elégségesek az elért eredmények és azok ügyis biztosak már, ha nem törődik szakszervezetének megerősítésével.

Most már a maga bőrén tapasztalhatja minden szegedi textilmunkás és munkásnő, hogy milyen nagy árat kellett fizetnie kényelmes közönyösségéért.

A textiltőke urai gyorsan észrevették munkásaik aléltóságát és siettek ennek előnyeit a maguk számára gyümölcsöztetni. Először munkásaik érdekeinek teljes figyelmen kívül hagyásával végrehajtották a racionalizálást. Munkásaik egy részét kidobták az uccára, a kidobottak munkáját pedig elvégeztették a megtartott munkásaikkal. Amikor pedig azt látták, hogy a munkásság minden ellenállás nélkül tűrte ezt, vérszemet kaptak és megkezdtek a munkabérek lenyomását végrehajtani és mert megint nem találtak ellenállásra, tovább folytatták a keresetek csökkentését. Elérték, hogy ma már alig van férfimunkás, aki a heti 30 pengős keresetet elérné, de olyanok nem kis számmal vannak, akiknek heti keresete a 20 pengőt sem éri el; a nőmunkások heti keresete pedig az 5–6 pengőnél kezdődik és a legrégebb munkásnők között is alig akad, aki egy egészheti munkájáért 20 pengőt kapna.

A bánásmód is megváltozott. A semmisségekért kiszabott büntetések sokkal gyakoribbak és magasabbak mint azelőtt, a gyárvezetők és munkafelügyelők durvaságban túltesznek a rabszolgatartókon.

Halljuk most már a panaszokat úgy a nő, mint a férfimunkásoktól, halljuk, hogy megelégték elviselhetetlen sorsukat. Elismerik most már, hogy az ő tehetetlenségük és szervezetlenségük az oka a bekövetkezett állapotoknak. Vannak már, akik jóvátették mulasztásukat és beléptek a szervezetbe. De ez még nem elég ahhoz, hogy fölvehessék a küzdelmet az elvesztettek visszaszerzéséért, de még arra sem, hogy sorsuk rosszabbrafordulását megakadályozzák.

Követni kell őket minden dolgozó textilmunkásnak és munkásnőnek és ha mindnyájan együtt lesztek, ha mindnyájan egyet akartok szervezett egységgel, azt üzeni a vezetőség: ne féljete, mert megint ti lesztek az erősebbek és az elszenvedett sok igazágtalanság után újra ráléptek a jobb holnap útjára.

Minél jobban siettek és minél előbb erőssé teszitek szervezeteteket, annál gyorsabban érkezik el sorsotok jobbrafordulása. Más út, más segítség nincs számotokra. Jertek tehát, Várunk benneteket!

Bizalmitestület

A bizalmitestület az a szerv, amely kapcsolóként köti össze a szervezett munkásokat a szövetséggel. Az üzemben dolgozó szaktársaknak föltétlenül arra kell törekedniök, hogy bizalmitestületük legyen. Ez a szerv nemcsak azért szükséges, hogy állandó kapcsolatot tartson fenn a központi vezetőséggel, hanem főfeladata az, hogy az üzemben, gyárban a szaktársak érdekeit képviselje.

Ha a textilmunkásság jelentékeny eredményeket akar elérni, föltétlenül szervezetten, komoly bizalmitestületekkel kell folytatnia a harcot az érdekeiért. A bérmozgalmak megnyerésére sokkal nagyobb az esély, ha egy komoly, fegyelmezett, osztályöntudatos bizalmitestület áll a harcbanálló szaktársak élén. Sok textilgyárban azért bukott el a bérmozgalom, mert nem volt egy erős bizalmitestület. A tárgyalásokon és általában az igazgatósággal való érintkezésben föltétlenül érezhetővé kell tennünk a szilárd határozottságot és tárgyilagos hozzáértést, mert az igazadozás fél veszteséget jelent.

Most, amikor állandóan érezhetjük a nyomást az üzemen belül, úgy a bérredukciós kísérletek, mint a Bedeaux-rendszer bevezetésére irányuló törekvésben, akkor gondolkozóba kell hogy essenek a szaktársak: milyen módon lehet ezeket a támadásokat megakadályozni vagy kivédeni.

A magyar textilipar csak azért tudott mostanáig versenyt tartani a külföldi textiliparral, mert túl alacsony bérekkel dolgozhatott. A kapitalista világválság, amely a munkanélküliséget okozza, válságos helyzetbe kényszeríti a textilipart is. Miután raktárunkban az áru egyre halmozódik, mert a textilárak főfogyasztója, a munkásosztály képtelen annak megvásárlására (éppen a munkanélküliség következtében), a textilgyárosok kénytelenek árujukat olcsóbban eladni és profitjukat a munkabérből igyekeznek kipótolni. A textilmunkásoknak nem szabad ezt tétlenül tűrniök, mert hiszen őket érinti ez a legsúlyosabban.

Ha a textilmunkásság nem akar a kínai kulik sorsára jutni, akkor követnie kell azokat, akik a mai súlyos gazdasági helyzetben is meg tudják védeni érdekeit. A bizalmitestület minden szakszervezetnek fontos alappillére. Erős szakszervezet csak erős bizalmitestülettel képzelhető el.

A textilmunkásságnak tehát hozzá kell fogni a bizalmitestületek kiépítéséhez. A

szövetségünket csak akkor tudjuk nagygyá és erőssé tenni, ha az alapot is, amelyre a szövetség épül, nagygyá és erőssé tesszük.

X.

KÜLFÖLD

Zajvizsgálat a szövőteremben. A szövők szakszervezetének zaja csökkenteni a munkások termelőképességét. E célból egy lancashirei pamutgyárban hónapok óta jegyzik hat szövő termelésének mennyiségét. Hetenként fölváltva dolgoznak fülvédőkkel, melyek erősen tompítják a zajt a szövőteremben.

Németország. A németországi textilmunkások szövetségének szaklapja, „A textilmunkás” hetenként jelenik meg, jelenleg 270.000 példányban Berlinben.

Angolország. Az angol szervezett textilmunkások száma: 592.411. Ebből 268.446 férfi, 323.965 nő.

Angolország. Szövők kizárása. A textiltársaságok, kihasználva azt a körülményt, hogy a nyolcszövőszékrendszer bevezetése ellen 4000 szövő ellenállást fejtett ki, előbb 20.000, azután 200.000 szövőt kizártak. Rengegeteg fonó lett ebből kifolyólag munka nélkül és a még üzemben lévő fonodák is csak redukált munkaidő mellett dolgoznak. — A miniszterelnök békekísérleteket kezdeményezett.

Svédország. Svédországban az egész textilmunkásság sztrájkban van, szám szerint 33.000-en. A munkáltatók csökkenteni akarják az akkordbéreket, a munkások viszont az órabérek fölemelését követelik.

HIREK

A magyarországi rendkívüli szakszervezeti kongresszus. A magyarországi szakszervezetek küldöttéi folyó évi február hó 8-án, vasárnap rendkívüli kongresszusra jöttek össze, hogy a munkanélküliség ügyében ismételt állást foglaljanak és a kormányt a nyomor enyhítésére, a munkaalkalmak szaporítására és az önhibájukon kívül munkanélküli emberek segélyezésére szólítsák föl. A kongresszuson 232 küldött vett részt. A kongresszus az egész magyar nép jajkiáltása volt. Elfogadtak egy határozati javaslatot, mely többek között követeli a munkahiány esetére szóló kötelező biztosítás haladéktalan törvénybeiktatását. A kongresszus megállapítja, hogy az ország dolgozó népességének többsége nem tudja a mindennapi kenyerét megkeresni. Ez a tény oly veszedelmeket rejt magában, amelyekért a felelősséget azokra hárítja, akiknek módjukban volt és van a bajokat megelőzni és az elkövetkező katasztrófát elhárítani.

Az ipari munkások munkabérének levonása ügyében a kereskedelemügyi miniszter rende-

A kiolvasott „A Textilmunkás“-t kérjük szervezetlen textilmunkásnak továbbadni!

delét intézett az iparfelügyelőkhöz, melyben utalt arra, hogy a munkásokkal szemben *pénzbüntetés csak hatósági intézkedéssel, illetve ítélettel állapítható meg, míg a munkáltató csak a munkarendben megállapítható pénzbírságot szabhat ki a munkarend áthágása esetén.* A kiszabható pénzbírság maximumának a munkarendben összegszerűen meg kell említenie és méltánytalan lenne azt hetenként egynapi kereset összegénél magasabban megállapítani. Az ipartörvény 120. §-ában foglalt rendelkezés értelmében a munkabérből levont pénzbírságokat a munkások sorsának javítására kell fordítani, ezért szükséges, hogy az ilyen levonásokról külön számadás vezetessék, a hatósági ellenőrzés lehetővé tétele végett és méltányos, hogy a számadásba a munkásság képviselőjének is betekintés engedessék, keletkezőt nyugtalanság megelőzése végett. Okozott kár címén a munkáltató semmit sem vonhat le, kárigényét azonban a munkással szemben törvényes úton érvényesítheti.

Az 1930. évi selyemgubótermelés, amit az állami selyembeváltó vett át, 771.600 kg. Az 1929. évvel szemben 47% az emelkedés.

Munkajogi Tanácsadó. Dr. Horváth Sándor, a Magántisztviselők Szövetségének ügyésze, társ szerzőivel kis füzetet adott ki, amelyben munkajogi tanácsokat ad magántisztviselőknek, kereskedelmi alkalmazottaknak, ipari munkásoknak és munkáltatóknak. Ezt a kis könyvecskét úgy állították össze, hogy ebből a munkajog szabályait mindenki megismerhesse. Nagy értéke a könyvecskének, hogy minden kérdést külön fejezetben dolgoz föl és egy táblázatot közöl, amelyből minden alkalmazott, bármilyen foglalkozáson is legyen, megállapíthatja, hogy mennyi a fölmondási ideje és végkielégítését milyen módon számítsa ki.

Szeged. A szegedi helyi csoport folyó évi január 29-én tartotta rendes évi közgyűlést, amelyen a tagok majdnem teljes számban jelentek meg. A vezetőség jelentését a közgyűlés tudomásul vette és a fölmentést egyhangúlag megadta. Előadást tartottak a szervezkedés fontosságáról, majd az indítványok kerültek tárgyalás alá. Az új vezetőség megválasztása után a közgyűlés véget ért.

A szegedi textilmunkások figyelmébe! Folyó évi február hó 17-én (kedden) este 6 órakor nyilvános textilmunkásgyűlés lesz a Munkásotthonban (Hétvezér uca 9), amelyen részt vesz Juhász István szaktárs. Szaktársnők! Szaktársak! Jöjjetek el valamennyien!

Kedvezményes jegyeket

bocsát a szaktársak rendelkezésére szervezeti igazgatóványuk fölmutatása mellett a szociáldemokrata párt kultúrpropagandaszűlye

színházakba, mozikba, fürdőkbe, kiállításokra, hangversenyekre.

A jegyeket és jegyutalványokat a Népszava-könyvkörökben lehet megváltani (Erzsébet körút 83), délieltől 10-1-ig, délután 3-6-ig, szombaton este 7 óráig. A kedvezményes jegyekről mindennap részletes tájékoztatást közöl a Népszava utolsó oldala. A kedvezmény csak a szervezeti munkásokat és azok hozzátartozóit illeti meg.

SZÖVETSÉGI ÜGYEK

A Szövetség igényjogos tagjainak nyújt munkanélküli-, rendkívüli-, szülési, utas-, temetkezési segélyt. Munkából eredő peres ügyekben ingyen jogvédelmet.

A Szövetség könyvtárát igénybe veheti minden igényjogos tag. Könyvtári órák VIII, Kún uca 11. sz. alatt, szombaton este 5 órától 7 óráig.

Tagsági járulékot befizetni, beiratkozni lehet és fölvilágosítást nyerhetnek:

A központi irodában, Budapest VIII, Kún uca 11.

Óbuda, Munkásotthon, Selmeci uca 14, minden szombaton este 6—8 óráig.

Pesterzsébet, Munkásotthon, Csillag uca 2, minden szerdán este 7—9 óráig.

Csepel, Munkásotthon, József uca 22.

Debrecen, Margitfürdő, Munkásotthon, Mezőberény, Munkásotthon.

Kispest, Munkásotthon, Teleki uca, minden szombaton este 5—7 óráig.

Újpest, Munkásotthon, Kolozsvári uca 55, minden szombaton este 5—7 óráig.

Békéscsaba, Munkásotthon, Trefort uca.

Győr, Király uca 16.

Szeged, Hétvezér uca 9, Munkásotthon.

Felelős szerkesztő és kiadó: Schwarz S.

„Világosság” könyvnyomda Rt. Budapest, VIII, Conti-u. 4.
Műszaki igazgató: Deutsch D.

Általános Fogyasztási Szövetkezet

Központi irodák: Budapest, VII, Rákóczi-ut 42.

A szervezett fogyasztók legelőszörbb ellátási intézménye 68 üzlettel és lerakattal, 84 mézszárszék, ruházati és háztartási üzlettel. 68.000 tag. 1928. évi forgalma: 21.975.838,32 pengő. Vásárlási visszatérítés. Díjmentes életbiztosítás! Beiratási díj 50 fillér. Egy üzletrész 80 pengő.

A szervezett munkások takarékpénztára a

Törekvés Takarékpénztár Rt

Budapest, VII, Rákóczi-ut 42. Telefon: J. 454-53.

Pesterzsébeti fiók: Kossuth Lajos-utca 41.

Újpesti fiók: Arpad út 93.

Az intézet tőkeállománya 700.000 pengő.

Corvinia Általános Biztosító Rt

Budapest, VII, Rákóczi-ut 42.

A szervezett munkásságnak ez az egyetlen biztosítótársaság.

Hajnal Ipari Részvénytársaság

Gyártelep: Budapest, IX, Gubaosi-ut 13.

Gyártja: a legkiválóbb minőségű „Dózsa” mosó- és háztartási szappanokat, sósborszeszt, cipőkromet és fémtisztítót. Kapható: az Általános Fogyasztási Szövetkezet összes fiókjaiban.

Nagybevásárló és Értékesítő Rt

Budapest, VII, Akáfa-utca 2.

Ruházati és háztartási cikkek.

Newyork-Áruház

Budapest, VII, Rákóczi-ut 42.

Háztartási cikkek. Edényáruk. Játékáruk.

Globus Utazási Iroda

A szervezett munkásság egyetlen utazási irodája.
Budapest, VII, Rákóczi-ut 42.